

Ixtisas: 050116 Tarix müəllimi A,B
Fakülət: Tarix-coğrafiya və incəsanet
Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Yeni dövr tarixi (ARTN-nin tərefindən təsdiq edilmişdir. 11.01.2018-ci il 26 Nömrə emr)

Kodu: IPF-B13

Tədris ili: II (2024-2025) Semestr: II

Tədris yükü: 180 saat. Auditoriya yükü: (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Təhsil alma forması: Öyanı

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, derecesi: dos. Mahmudov Kamal Fətulla oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə. Məmmədov küç. 21

Məsləhət günləri və saatı: III-V günler saat 15⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: kamal-1965@mail.ru

III. Təsviye olunan dərsliklər və dərs vesaitləri:

1. Novaya istoriya I. Moskva, 1972.

2. Novaya istoriya II. Moskva, 1984.

3. Mustafazade T. Ümumi tarix. II cild. Bakı, 2012.

4. Avropa və Amerika ölkələrinin yeni tarixi XVI əsr – XIX əsrin 60-ci illəri. Gence, 2006.

5. Avropa və Amerika ölkələrinin yeni tarixi (1871-1918) Gence, 2009.

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisindən əvvəl Orta əsrlər tarixi fənninin tədrisi məqsədə müvafiqdir.

V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fenlərin de tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: "Yeni tarix" kursunun yeni telebələr baxımından tədrisi, bu dövrdə Avropa və Amerika ölkələndə tarixi proseslərin əsas xüsusiyyətlərini sərtləndirən amillərə dair dərin və çoxçəhetli anlayışların formalasdırmasıdır ki, bu da müasir dövrdə təhsilde en vacib faktorlardan birinə çevrilmişdir. Yeni tarix kursunun tədrisi kapitalizm münasibətlərinin yaranması, Avropa və Amerika ölkələndə tarixi proseslərin xüsusiyyətlərini öyrənilməsi ilə yanaşı, mədəniyyətləri, sivilizasiyaları xarakterik əlamətlərinə görə fərqləndirməyə yardım edir.

VII. Davamıyyətə verilən teleblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamıyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda telebə hemin fəndən imtahana buraxılır, onun hemin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Telebələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 bal telebə semestr ərzində, 50 bal isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılardır addır: 20 bal seminar və laboratoriya dərsləndə fealiyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni ehətə eden 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - telebə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərəkəflidir.
- 9 bal - telebə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdır və mövzunun metnini tam aça bilir.
- 8 bal - telebə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - telebə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal - telebənin cavabı esasən düzgündür.
- 5 bal - telebənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam ehətə edə bilmir.
- 4 bal - telebənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərən bəzi sehvələrə yol verir;
- 3 bal - telebənin mövzudan xəberi var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - telebənin mövzudan qismən xəberi var;
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

№	Bal	Qiymət	
		əla	A
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxs	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

Telebənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə telebənin imtahan göstəriciləri

semester erzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala elvə olunur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirme (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

IX Davranış qaydalarının pozulması: Telebə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nezərdə tutulan qaydada tədbir görülecek.

X Təqvim mövzu planı: Mühazire - 30 saat, seminar 30 saat

Nö	Keçirilen mühazire ve seminar mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
1	İngiltərə burjua inqilabı Plan: 1. Ingiltərə burjua inqilabın başlanma sebəbləri və mərhələləri 2. O.Kromvel və protektorat dövrü 3. Ingiltərə burjua inqilabının nticələri və tarixi əhəmiyyəti Mənbə: [1, 2, 4]	2	2
2.	Şimali Amerikada istiqlaliyyət uğrunda müharibə. ABŞ-in yaranması Plan: 1. Şimali Amerikada ingilis koloniyalarının yaranması və inkişaf xüsusiyyətləri. 2. Amerikada istiqlaliyyət uğrunda müharibənin sebəbləri, gedişi və nticələri. 1787-ci il Konstitusiyası Mənbə: [1, 4]	2	2
3.	Fransa burjua inqilabı Plan: 1. Fransa burjua inqilabının sebəbləri, başlanması və mərhələləri 2. Fransada Yakobin diktatürü. Böyük terror Mənbə: [1, 3, 4]	2	2
4.	Fransa direktoriya, konsulluq və I imperiya dövründə Plan: 1. Fransada direktoriya reyimi və konsulluq 2. I Napoleon dövründə Fransanın yüksəlişi. I imperianın işgalları, böhranı və süqutu Mənbə: [3, 4]	2	2
5.	İngiltərə, Fransa, Almaniya XIX əsrin birinci yarısında Plan: 1. Ingiltərəde 1832-ci il parlament islahatı 2. Ingiltərədə çartist hərəkatının yaranması və mərhələləri 3. Fransada 1814-cü ilin Konstitusiyası. Bərpa rejimi 4. XIX əsrin birinci yarısında Fransada kapitalizmin inkişafı. Sənaye çevrilishi 5. XIX əsrin birinci yarısında Almanyanın siyasi vəziyyəti. Alman ittifaqı 6. Prussiya inkişafı. Gömrük ittifaqı. Sənaye çevrilisinin başlanması Mənbə: [3, 4]	2	2
6.	Avropada 1848-1849-cu il inqilabları Plan: 1. Fransada 1848-ci il inqilabı 2. Fransada II respublika. İkinci imperianın qurulması 3. İtaliya, Avstriya imperiyası və Almaniyada 1848-1849-cu il inqilabının sebəbləri, gedişi və mağlubiyəti Mənbə: [3, 4]	2	2
7.	ABŞ XIX əsrin I yarısında Plan: 1. XIX əsrin I yarısında ABŞ-da ictmal-iqtisadi inkisafın esas xüsusiyyətləri. 2. ABŞ-da sənaye çevrilishi. Ərazi ekspansiyası 3. ABŞ-da "Monro doktrina"sının mahiyyəti Mənbə: [3, 4]	2	2
8.	İngiltərə və Fransa XIX əsrin 50-60-cı illərində Plan: 1. XIX əsrin 50-60-cı illərində Ingiltərə kapitalizminin xüsusiyyətləri 2. XIX əsrin 50-60-cı illərində Ingiltərədə müstəmləkə ekspansiyası 1867-ci il parlament islahatı 3. Fransada ikinci imperiya rejimi. Sənaye inqilabının başaçatması Mənbə: [3, 4]	2	2
9.	İtaliyanın və Almanyanın birləşdirilməsi Plan: 1. Almanyanın birləşdirilməsi uğrunda mübarizə. Avstriya-Prussiya müharibəsi. 2. Şimali Almaniya ittifaqı. Almanyanın birləşdirilməsi 3. İtaliyada milli-azdlıq hərəkatı 4. 1859-cu il İtalya-Avstriya müharibəsi. Sicilyada inqilabi hərəkat. İtalya krallığının yaradılması Mənbə: [3, 4]	2	2

10.	ABŞ-da vətəndaş müharibəsi (1861-1865) Plan: 1. ABS-da ikinci burjua inqilabının ikişin sertləri 2. 1861-1865-ci illərdə vətəndaş müharibəsi. Homstedler haqqında qanun. Qulların azad olunması 3. ABŞ-da şimalın qələbəsi ve onun nticələri Mənbə: [3, 4]	2	2
11.	Fransa-Prussiya müharibəsi (1870-1871) Plan: 1. Fransa-Prussiya müharibesinin sebəbləri (1870- 1871) 2. Hərbi əməliyyatların gedisi. Fransanın təslim olması 3. 1871-ci il Frankfurt sülhü ve Fransa-Prussiya müharibesinin nticələri Mənbə: [2, 5]	2	2
12.	Almaniya, İngilterə, Fransa 1871-1914-cü illərdə Plan: 1. Almaniya imperiyasının yaradılması ve onun siyasi və iqtisadi nticələri 2. XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəllerində Almanyanın siyasi vəziyyəti, iqtisadi inkişafı və xarici siyaseti. 3. Ingilterənin müstəmlekə işğalları. 4. Ingilis-bur müharibəsi (1899-1902) 5. Fransada Üçüncü respublikanın yaranması. 6. XX əsrin əvvəllerində Fransanın xarici siyaseti Mənbə: [2, 5]	2	2
13.	ABŞ 1871-1914-cü illərdə Plan: 1. XIX əsrin sonlarında ABS-in iqtisadi inkişafı. Siyasi sistem 2. XX əsrin əvvəllerində ABS-in sosial-iqtisadi inkişafı 3. ABS-in "Dollar diplomatiyası" və "Böyük dəyənek"siyaseti 4. ABŞ-da V. Vilsonun iqtisadi kursu. "Yeni demokratiya" dövrü Mənbə: [2, 4]	2	2
14.	XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəllerində beynəlxalq münasibətlər Plan: 1. Dünyada qüvvələr nisbeti. Almaniya-Fransa münasibətləri. Berlin konqresi 2. Üçlər ittifaqının yaradılması Mənbə: [3, 4]	2	2
15.	I Dünya müharibəsi Plan: 1. I Dünya müharibesinin başlanması. Müharibə eden dövlətlərin işgalçi planları. 2. 1914-1916-ci illədə hərbi əməliyyatlar. Verden və Somma döyüşləri. 3. 1917-1918-ci illərdə hərbi əməliyyatlar və onların nticələri. Vilsonun "14 maddəsi". 4. I Dünya müharibesinin nticələri Mənbə: [2, 5]	2	2

XI Fənn üzrə tələbələr:

Dövrün öyrənilməsində vacib mənbəşünaslıq və tarixşünaslıq materiallarını araşdıraraq təhlillər aparılmasını daha da asanlaşdırır. Yeni dövr Avropa və Amerika tarixinin xronoloji çərçivesini müəyyənleşdirmək dövrün dövranın tarixi inkişafında yeri müəyyənleşdirilmelidir.

XII Fənn üzrə təlim nticələri:

- Yeni dövr Avropa tarixinin öyrənilməsinin ehemiyətini şərh edir.
- Dünya tarixində baş veren prosesləri və hadisələri Azərbaycan tarixinin eyni dövrləri ilə müqayisə edir.
- Dövrün öyrənilməsində vacib mənbəşünaslıq və tarixşünaslıq materiallarını araşdıraraq təhlillər aparır.
- Yeni dövr dövlətlərinin yaranmasını, idarəcilik formalarını, siyasi, sosial-iqtisadi münasibətləri təhlil edir.
- Yeni dövrə ölkələrin və xalqların sosial, siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında baş veren deyiklikləri məkan baxımdan qiymətləndirir.
- Müasir mənbələrin və qabaqcıl tarixi araşdırımların tənqidli istifadəsi ilə həyata keçirmək təqdimatlar hazırlayıır.

XIII Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları:

1. Ingiltəre burjua inqilabının sebəbləri
2. Ingiltəre burjua inqilabının mərhələləri
3. Şimali Amerikada ingilis koloniyalarının yaranması və inkişaf xüsusiyyətləri
4. Amerikada istiqlaliyyət uğrunda müharibənin sebəbləri, gedisi və nticələri. 1787-ci il Konstitusiyası
5. Fransa burjua inqilabının sebəbləri, başlanması və mərhələləri (1789-1794)
6. Fransada direktoriya rejimi və konsulluq
7. I Napoleon dövründə Fransanın yüksəlişi. I imperianın işğalları, böhranı və süqutu
8. Vyana sisteminin yaradılması
9. XIX əsrin birinci yarısında Ingiltərenin ticarət-sənaye üstünlüğünün güclənməsi
10. 1832-ci il Parlament İslahatı. Çartistlər hərəkatı

11. Fransada 1814-cü ilin Konstitusiyası, Berpa rejimi
12. XIX esrin birinci yarısında Fransada kapitalizmin inkişafı, Sənaye çevrilisi
13. XIX esrin birinci yarısında Almanyanın siyasi vəziyyəti, Alman ittifaqı
14. Prussiyaın inkişafı, Gömrük ittifaqı, Sənaye çevrilisinin başlanması
15. Fransada 1848-ci il inqilabı

II Kollokvium sualları:

1. İtaliyada 1848-1849-cu il inqilabı
2. Avstriya imperiyasında 1848-1849-cu il inqilabı
3. Almaniyada 1848-1849-cu il inqilabı
4. XIX esrin I yarısında ABŞ-da iqtisadi inkişafın esas xüsusiyyətləri
5. XIX esrin I yarısında ABŞ-da sənaye çevrilisi, Ərazi ekspansiyası
6. XIX esrin 50-60-ci illərində İngilterədə kapitalizmin inkişafı
7. Fransa XIX esrin 50-60-ci illərində
8. Almanyanın birləşdirilmesi
9. İtaliyanın birləşdirilmesi
10. ABŞ-da vətəndaş müharibesinin sebebləri (1861-1865)
11. 1861-1865-ci illerde vətəndaş müharibəsi, Homstedler haqqında qanun
12. ABŞ-da şimalın qəlebesi ve onun nəticələri
13. Fransa - Prussiya müharibesinin sebebləri və müharibənin gedişi
14. 1871-ci il Frankfurt sülhü və Fransa-Prussiya müharibesinin nəticələri
15. XIX esrin 50-60-ci illərində İngilterənin müstəmləkə ekspansiyası, 1867-ci il parlament islahatı

XV İmtahan sualları:

1. İngiltərə burjua inqilabının sebebləri
  2. İngiltərə burjua inqilabının mərhələləri
  3. Şimali Amerikada ingilis koloniyalarının yaranması və inkişaf xüsusiyyətləri
  4. Amerikada istiqlaliyyət uğrunda müharibənin sebebləri, gedişi və nəticələri, 1787-ci il Konstitusiyası
  5. Fransa burjua inqilabının sebebləri, başlanması və mərhələləri (1789-1794)
  6. Fransada direktoriya rejimi və konsulluq
  7. I Napoleon dövründə Fransanın yüksəlişi, İmperianın işgalları, böhranı və süqutu
  8. Vyana sisteminin yaradılması
  9. XIX esrin birinci yarısında İngilterənin ticarət-sənaye üstünlüğünün güclənməsi
  10. 1832-ci il Parlament Islahatı, Çarlistlər hərəkatı
  11. Fransada 1814-cü ilin Konstitusiyası, Berpa rejimi
  12. XIX esrin birinci yarısında Fransada kapitalizmin inkişafı, Sənaye çevrilisi
  13. XIX esrin birinci yarısında Almanyanın siyasi vəziyyəti, Alman ittifaqı
  14. Prussiyaın inkişafı, Gömrük ittifaqı, Sənaye çevrilisinin başlanması
  15. Fransada 1848-ci il inqilabı
  16. Almaniyada 1848-1849-cu il inqilabı
  17. XIX esrin I yarısında ABŞ-in iqtisadi inkişafının esas xüsusiyyətləri
  18. XIX esrin I yarısında ABŞ-da sənaye çevrilisi, Ərazi ekspansiyası
  19. İtaliya və Avstriya imperiyasında 1848-1849-cu il inqilabı
  20. İngiltərə XIX esrin 50-60-ci illərində
  21. Fransa XIX esrin 50-60-ci illərində
  22. Almanyanın birləşdirilmesi
  23. İtaliyanın birləşdirilmesi
  24. ABŞ-da vətəndaş müharibesinin sebebləri (1861-1865)
  25. 1861-1865-ci illerde vətəndaş müharibəsi, Homstedler haqqında qanun
  26. ABŞ-da şimalın qəlebesi ve onun nəticələri
  27. Fransa-Prussiya müharibesinin sebebləri və müharibənin gedişi
  28. 1871-ci il Frankfurt sülhü və Fransa-Prussiya müharibesinin nəticələri
  29. Almaniya imperiyasının yaradılması və ölkənin iqtisadi inkişafı
  30. XIX esrin 70-90-ci illərində Almanyanın xarici siyaseti
  31. Almaniya XX esrin əvvellərində
  32. İngilis-bur müharibəsi (1899-1902)
  33. 1871-1914-cü illerde İngilterənin müstəmləkə işgalları və sosial-iqtisadi vəziyyəti
  34. Fransada Üçüncü respublikanın yaranması
  35. 1871-1914-cü illerde ABŞ-in iqtisadi inkişafı və xarici siyaseti
  36. XIX esrin 70-ci illərində beynəlxalq münasibətlər, Rusiya-Osmanlı müharibəsi, Berlin konqresi
  37. Üçlü ittifaqının və Antantanın yaradılması
  38. 1912-1913-cü il Balkan müharibəleri
  39. I Dünya müharibesinin başlanması, Müharibə edən dövlətlərin işgalçı planları
  40. 1914-1918-ci illerde herbi eməliyyatlar və onların nəticələri, Vilsonun "14 maddəsi"
- Yeni dövr tarixi fənninin sillabusu 050116 Tarix müəllimliyi ixtisası üzrə tədris planı və fənn programı əsasında tərtib olunmuşdur. "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 fevral 2025-cü il, protokol № 8).

Kafedra müdürü: Oleg dos.K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi: Oleg dos.K.F.Mahmudov

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
LƏNKƏRAN DÖVLƏT UNIVERSİTETİ

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və telim
texnologiyaları Üzrə prorektör v.i.e.
dos. Zaur Məmmədov
"11.02.2025-ci il"

Fənn sillabusu

Ixtisas: 050121-Xarici dil (İngilis dili) müəllimliyi A, B
Fakultə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

1.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f. Politologiya

LDU Elmi Şurasının 25.04.2018-ci il qərarı ilə təsdiq olunmuşdur. (emr № 4/44)

Kodu: HFS-B04.1

Tədris illi: II (2024-2025) Semestr: II

Tədris yükü: 90 saat. Auditoriya yükü: (15 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS Üzrə kredit: 3 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi derecəsi: dos. Mahmudov Kamal Fətulla oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küç., 21

Meslehhət saatı: III-V günlər saat 15⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: kamal-1965@mail.ru

III Təsviye olunan dərsliklər ve dərs vesaitləri:

1.N.Ələkberova Siyasi elmin tarixi və metodologiyası (Dərslik) Bakı,, 2005

2. Əfəndiyev Məcid. Siyasi elmin problemləri. B., 1998.

3. Siyasi biliklərin əsasları. Bakı,1999

4. Şirəliyev H. I. Politologiya. Bakı,1993

5. Rüstəmov Y. Siyasi-hüquqi təlimlər tarixi. Bakı, 2000

6. Лавриенко В.Н. Политология. Москва, 2006

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən prerekvizit fənn yoxdur

V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin de tədris olunmasına zəruret yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Politologiya kursunda siyasetin məqsəd və vəzifələri, onun bir elm kimi meydana gəlməsi, siyasi fikrin təşəkkülü və tarixi inkişaf mərhələləri, insan və siyaset problemi, siyasi hakimiyət, siyasi şur, siyasi ideologiya, siyasi sistem və onun struktur, dövlət və siyasi partiyaların siyasi həyatda rol, demokratiya institutlarının vətəndaş cəmiyyətinin təşəkkülüne göstərdiyi təsir, cəmiyyətdə siyasi münaqışların həlli yolları, müasir sivilizasiya və global problemlər və siyasetle bağlı digər məsələlərin tədrisi nézerde tutulur. Fənnin tədrisində məqsəd gənc neslin əsas aparıcı dəstələrindən biri olan tələbələrin siyasi şurunu inkişaf etdirmək, onlarda siyaset, siyasi münasibətlər və mənafətlər haqqında aydın təsəvvür yaratmaq, cəmiyyətin siyasi sistemine daxil olan struktur elementləri haqqında onları məlumatlaşdırmaqsiyasi partiyaların və iqtimal-kütləvi təşkilatların işində praktiki surətdə iştirak etmək imkanı yaratmaqdır

VII. Davamıyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamıyyət meyarları nazərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fənden imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemle qiymətləndirilir. Bundan 50 ball tələbə semestr ərzində, 50 ball ise imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılardır: 20 bal seminar və laboratoriya dəslərində fealiyyətə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nézərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir;
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nézəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbenin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbenin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbenin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvələrə yol verir;
- 3 bal- tələbenin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbenin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fealiyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərfə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxs	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX Davranış qaydalarının pozulması: Telebə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görüləcəkdir.

X Təqvim planı: Mühazire 15 saat, seminar 15 saat,

N	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Müh.	Sem.
1	Giriş.Politologianın predmeti, strukturu ve əhəmiyyəti. Plan: 1. Politologianın predmeti, subyekti və obyekti 2.Siyasi elmlərin funksiyaları, strukturu və əhatə dairesi 3.Politologianın tədqiqat metodları 4.Politologianın əhəmiyyəti Ədəbiyyat: (1:2:3)	2	2
2	Siyasi fikir tarixi Plan: 1.Qədim Şərqi siyasi fikir tarixi 2.Qədim Yunanistanda və Romada siyasi fikir 3 İntibah dövrünün siyasi konsepsiyaları 4.Müasir siyasi təlimlər Ədəbiyyat: (1:2:3;6)	2	2
3	Azərbaycanda siyasi fikir tarixi Plan: 1.Qədim dövrün siyasi fikirleri 2.Intibah dövründə Azərbaycanda siyasi fikir 3.Azərbaycan siyasi fikri XIX esr- XX əsrin əvvellərində 4.Müasir Azərbaycanda siyasi fikir Ədəbiyyat: (1:2:5)	2	2
4	Siyasi hakimiyyət. Demokratiya Plan: 1.Siyasi hakimiyyət anlayışı 2.Hakimiyyət bölgüsü 3. Siyasi rejimlərin növləri 4. Demokratiyanın elamətləri və formaları Ədəbiyyat: (1:2:3)	2	2
5	Seçkiler və seçki sistemləri. Siyasi partiyalar Plan 1.Seçkilerin mahiyyəti və funksiyaları 2.Seçki sistemləri 3.Siyasi partiyaların formalaşma tarixi və əsas elamətləri 4.Siyasi partiyaların strukturu, funksiyaları Çoxpartiyalılıq Ədəbiyyat: (1:2:3)	2	2
6	Millet və milli siyaset. Plan 1.Millet anlayışı 2. Milli ideya və ideologiya 3.Mill Müqədərəti təyin etmə məsələsi 4.Milli dövlət quruluşunun əsas formaları Ədəbiyyat: (1:2:3;4)	2	2
7	Siyasi liderlik və siyasi elita Plan 1.Siyasi lider və liderlik 2.Siyasi liderlərin funksiyaları 3.Siyasi elita Ədəbiyyat: (1:2:3)	2	2
8	Xarici siyaset və qloballaşma Plan 1.Xarici siyasetin metod və vasitələri	1	1

	2. Siyasi münaqişeler 3. Qloballaşma: medeniyyətin toqquşması, yoxsa dialoqu? 4. İqtisadi integrasiya qloballaşmanın əsas təminatçısıdır Ədəbiyyat: (1:2:5)	
--	--	--

XI Fənn üzrə tələblər: Politologiya fənnini öyrənməkən siyasetin əsas formalarını, siyaset və onun cəmiyyətde rolü ilə bağlı baza biliklərini, siyasi partiya və onun əsas funksiyalarını, dövlət siyasetinin əsaslarını və yeni dövr dövlət siyasetinin aspektlərini mənimseməlidir. Bu elmin tədrisi ilə insan və siyaset problemi, siyasi hakimiyyət, siyasi şur, siyasi ideologiya, siyasi sistem və onun strukturu, dövlət və siyasi partiyaların siyasi həyatda rolü, demokratiya institutlarının vətəndaş cəmiyyətinin təşəkkülüne göstərdiyi təsir, cəmiyyətde siyasi münaqişələrin həlli yolları, müasir sivilizasiya və qlobal problemlər və siyasetle bağlı digər məsələləri izah edə bilməlidir.

XII Fənn üzrə təlimin nticələri:

- Klassik, siyasi felsefə və müasir siyasi elmin diqqət mərkəzində olan başlıca siyasi problemləri müzakirə etməyi bilir;
- Hakimiyyət anlayışını ona yaxın "avtoritet", "nüfuz", "təsir" kimi anlayışlardan fərqləndirməyi, hakimiyyətin müxtəlif təzahürələrini müəyyənləşdirməyi bacarır;
- Sosial-institut anlayışlarının müxtəlif təriflərini müəyyənləşdirməyi bacarır;
- Sosial və siyasi institutların başlıca funksiyalarını dərk edir;
- Müasir dövlətin əlamətlərini göstərməyi, siyasi rejimləri təsnifləndirməyi bilir;
- Demokratiyanın siyasi rejim kimi xüsusiyyətlərini ayırmayı və nəzəri modellərini müzakirə etməyi, siyasi dəyişiklikləri qiymətləndirməyi bacarır;

XIII Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV Kollekviuum sualları:

I Kollekviuum sualları

1. Politologianın yaranması
2. Politologianın predmeti
3. Politologianın funksiyaları
4. Politologianın tədqiqat metodları
5. Politologianın əhəmiyyəti
6. Politologianın digər fenlərlə əlaqəsi
7. Azərbaycan siyasi fikri XIX əsrde və XX əsrin əvvəllerində
8. Qədim Çin və Hindistanda siyasi fikir
9. Qədim Şərqdə və Romada siyasi fikir
10. İntibah dövrünün siyasi ideyaları

II Kollekviuum sualları

1. Qədim Yunanıstanda siyasi fikir
2. Hakimiyyət bölgüsü
3. Hakimiyyət formaları. Siyasi rejimlərin növleri
4. Legitimlik
5. Demokratiyanın əlamətləri və formaları
6. Seçkilerin mahiyyəti və funksiyaları
7. Seçki senzleri
8. Seçki sistemləri
9. Siyasi partiyaların formallaşma tarixi və əsas əlamətləri
10. Siyasi partiyaların struktur, funksiyaları və tipologiyaları. Çoxpartiyalılıq

XV İmtahan sualları:

1. Politologianın yaranması
2. Politologianın predmeti, subyekti və obyekti
3. Siyasi elmlərin funksiyaları, strukturu və əhəmə dairesi
4. Politologianın tədqiqat metodları
5. Politologianın əhəmiyyəti və digər fenlərlə əlaqəsi
6. Liberalizm, Konsernatizm
7. İntibah dövründə Azərbaycanda siyasi fikir
8. Azərbaycan siyasi fikri XIX əsrde və XX əsrin əvvəllerində
9. Müasir Azərbaycanda siyasi fikir
10. Qədim Şərqdə və Romada siyasi fikir
11. Qədim Yunanıstanda siyasi fikir
12. İntibah dövrünün siyasi konsepsiyaları
13. Müasir siyasi təlimlər
14. Siyasi hakimiyyət anlayışı
15. Hakimiyyət bölgüsü
16. Hakimiyyət formaları. Siyasi rejimlərin növleri
17. Legitimlik
18. Demokratiyanın əlamətləri və formaları
19. Seçkilerin mahiyyəti və funksiyaları
20. Seçki senzleri
21. Seçki sistemləri
22. Siyasi partiyaların formallaşma tarixi və əsas əlamətləri
23. Siyasi partiyaların struktur, funksiyaları və tipologiyaları. Çoxpartiyalılıq

- 24. Millət anlayışı
- 25. Milli ideya və ideologiya
- 26. Milli müqədərəti təyin etmə məsələsi
- 27. Milli dövlət quruluşunun əsas formaları
- 28. Siyasi elita
- 29. Siyasi lider və liderlik
- 30. Siyasi liderlerin təsnifikasi
- 31. Siyasi liderlerin funksiyaları
- 32. Xarici siyasetin metod və vasitələri. Beynəlxalq siyasi münasibətlər
- 33. Siyasi münaqişələr
- 34. Qloballaşma: mədəniyyətin toqquşması, yoxsa dialoq
- 35. İqtisadi integrasiya qloballaşmanın əsas teminatçısıdır

Politologiya fənninin sillabusu 050121-Xarici dil (İngilis dili) müəllimliyi A, B ixtisası. Üzrə tədris planı və fənn programı əsasında tərtib olunmuşdur. "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilerek təsdiq edilmişdir (14 fevral 2025-cü il, protokol № 8).

Kafedra müdürü: Elxan dos. K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi: Elxan dos.K.F.Mahmudov